

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-507

17/06/2020

ქ. თბილისი

დუშეთის მუნიციპალიტეტში, შპს „ფშაველა“ ფშაველა ჰესის (2.9 მგვტ) ექსპლუატაციაზე სკრინინგის გადაწყვეტილების შესახებ

შპს „ფშაველა“ მიერ გზშ-ის ჩატარების საჭიროების დადგენის მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილია დუშეთის მუნიციპალიტეტში, ფშაველა ჰესის (2.9 მგვტ) ექსპლუატაციის პროექტის სკრინინგის განცხადება.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, ფშაველა ჰესი მდებარეობს დუშეთის მუნიციპალიტეტში, ჟინვალის ჰიდროელექტროსადგურის ძალური კვანძის ტერიტორიაზე. ფშაველა ჰესის პირველი 1 მგვტ დადგმული სიმძლავრის აგრეგატი დამონტაჟდა 1996 წელს, ხოლო რეკონსტრუქცია ჩატარდა 2015 წელს, რის შემდეგაც დადგმულმა სიმძლავრემ შეადგინა 2.9 მეგავატი.

გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ 2019 წლის 25 დეკემბერს შედგენილ იქნა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ ოქმი (N055730), რომლის მიხედვითაც შპს „ფშაველა“ ფუნქციონირებდა გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით გათვალისწინებული სკრინინგის გადაწყვეტილების გარეშე და შპს „ფშაველა“ სასამართლოს მიერ ცნობილ იქნა ადმინისტრაციულ სამართალდამრღვევად და დაჯარიმდა საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 79⁷-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სახდელით.

წარმოდგენილი სკრინინგის ანგარიშით დგინდება, რომ ფშაველა ჰესი განთავსებულია „ჟინვალჰესის“ ტერიტორიაზე, კლდეში გამოჭრილ გროტში (11,5 მ x 15,6 მ x 17 მ.) გროტის ძირი, კედლები და თაღი მოპირკეთებულია 1 მეტრი სისქის მონოლითური რკინაბეტონით. ფშაველა ჰესი მიერთებულია ჰიდროტექნიკურ გვირაბზე, მილსადენის მეშვეობით, რომელიც უზრუნველყოფს ჟინვალის წყალსაცავიდან „ჟინვალჰესის“ ტურბინებზე წყლის მიწოდებას. გარდა აღნიშნულისა, მისი მეშვეობით ხორციელდება „ჟინვალჰესის“ სანიტარული ხარჯის გატარება (4.3 მ³/წმ). ფშაველა ჰესზე წყლის მიწოდება ხორციელდება მთელი წლის განმავლობაში შეუფერხებლად, ვინაიდან ფშაველა ჰესი (ავარიულ რეჟიმში) წარმოდგენს „ჟინვალჰესის“ ელექტროენერჯის მიწოდების ავტონომიურ წყაროს. ფშაველა ჰესის მიერ გამონამუშევარი წყალი ჩაედინება მდ. არაგვში.

„ფშაველა ჰესი“ დაკავშირებულია „ჟინვალჰესის“ ჰიდროტექნიკურ გვირაბთან 800 მმ ფოლადის მილსადენის მეშვეობით. მილსადენის სიგრძე შეადგენს 8 მეტრს, საიდანაც 6 მეტრის სიგრძის მონაკვეთი მოთავსებულია მონოლითური რკინაბეტონის გარსაცმში. ჰესიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი (სოფ. ჩინთი) მდებარეობს 750 მეტრში.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, ფშაველა ჰესზე 2015 წლამდე დამონტაჟებული იყო ოსბერგერის ტიპის ორი ტურბინა და ორი 500 კვტ. სიმძლავრის გენერატორი, რომელიც გამოიმუშავებდა საშუალოდ 700 კვტ ელექტროენერგიას, რისთვისაც იყენებდა 1,5 მ³/წმ წყლის ხარჯს. ვინაიდან ჟინვალჰესის ეკოლოგიური ხარჯი შეადგენს 4,3 მ³/წმ-ს, ჰესის დადგმული სიმძლავრის გაზრდის და ქვედა ბიეფში გატარებული ხარჯის სრულად გამოყენების მიზნით, 2015 წელს მიღებული იქნა გადაწყვეტილება ფშაველა ჰესზე სარეკონსტრუქციო სამუშაოების ჩატარების თაობაზე.

2015 წელს რეკონსტრუქციის ფარგლებში ფშაველა ჰესზე შესრულდა შემდეგი სამუშაოები:

- დამონტაჟდა ახალი Crossflow ტიპის გამდინარე ტურბინა.
- დამონტაჟდა („ჟინვალჰესის“ ჰიდროტექნიკურ გვირაბთან) 800 მმ დიამეტრის ფოლადის მილსადენზე ბურთულიანი ჩამკეტის და ახალი აგრეგატის მკვებავი მილი.
- მომზადდა ტურბინის და გენერატორის საძირკვლები;
- გაფართოვდა წყლის მიმღები კამერა.

რეკონსტრუქციის შემდეგ, ფშაველა ჰესის (5 მ³/წმ ენერგეტიკული ხარჯის პირობებში) აგრეგატის დადგმულმა სიმძლავრემ შეადგინა 2,9 მგვტ. გარდა აღნიშნულისა გროტის დასავლეთი ფასადის ღია ნაწილში მოეწყო 9,3 მ სიმაღლის და 50 მმ სისქის კედელი და შეიძინა მისი ზედა ნაწილი.

„ფშაველა ჰესი“ წარმოადგენს ჟინვალ ჰესის კომპლექსური ჰიდროკვანძის შემადგენელ მცირე ჰესს, რომელიც განთავსებულია კლდეში გამოჭრილ გროტში. აღნიშნულიდან გამომდინარე ნიადაგის ნაყოფიერ ფენასა და გრუნტზე ჰესის ექსპლუატაციის პროცესში ნეგატიური ზემოქმედების რისკები არ არსებობს. გარდა აღნიშნულისა ჰესის ტერიტორიაზე და მის მიმდებარედ გეოლოგიური გარემო მდგრადია. ტერიტორიის მომიჯნავედ არ არის წარმოდგენილი ხშირი ტყით დაფარული ტერიტორიები. შესაბამისად გეოლოგიურ და ბიოლოგიურ გარემოზე ჰესის ექსპლუატაციის პროცესში ნეგატიური ზემოქმედების რისკები მინიმალურია.

„ფშაველა“ ჰესი განთავსებულია კლდოვან ქანებში გამოღებულ გროტში, ხოლო მისი რეკონსტრუქცია პრაქტიკულად დასრულებულია, შესაბამისად არ იგეგმება სამშენებლო მოედნის/ბანაკის, მისასვლელი გზებისა და სანაყაროს მოწყობა.

წყლის გარემოზე ზემოქმედების რისკების მინიმუმამდე შემცირებას განაპირობებს Crossflow ტურბინის არსებობა, რომელიც აღჭურვილია თვითბალანსირებადი გორგოლაჭიანი საკისრებით. კორპუსის კონსტრუქცია გამორიცხავს წყლის მოხვედრას უშუალოდ საკისარში, რაც მინიმუმამდე ამცირებს ნამუშევარი წყლის ზეთით დაზინძურების რისკს. როგორც აღინიშნა ჰესის შენობა განთავსებულია კლდეში გამოკვეთილ სივრცეში, რომლის იატაკი დაფარულია ბეტონის საფარით, ხოლო წინა ტერიტორია სადაც განთავსებულია ტრანსფორმატორი დაფარულია ასფალტის საფარით, რაც მინიმუმამდე ამცირებს მიწისქვეშა წყლების დაზინძურების რისკებს. ყოველივე აღნიშნულიდან გამომდინარე, ჰესის ექსპლუატაციის პროცესში წყლის გარემოზე ზემოქმედების რისკი მინიმალურია.

ვინაიდან ფშაველა ჰესი განთავსებულია კლდეში მოწყობილ დახურულ ბეტონის გროტში, რომელიც წინა მხრიდან ამოშენებულია, ხოლო უახლოესი საცხოვრებელი სახლი დაშორებულია 750 მეტრით, ხმაურის ზენორმატიული გავრცელება მოსალოდნელი არ არის. ამასთან, მინიმალურია ხმაურის გავრცელებასთან დაკავშირებული კუმულაციური ზემოქმედების რისკები, რადგან ჟინვალჰესის სააგრეგატო შენობა განთავსებულია მიწისქვეშა სივრცეში და ზედაპირზე ხმაურის გავრცელებას ადგილი არ აქვს.

ფშაველა ჰესი მოწყობილია ჟინვალჰესის ეკოლოგიური ხარჯის გამყვან მილსადენზე და არ მდებარეობს მდინარის აქტიურ კალაპოტში, შესაბამისად იქთიოფაუნაზე პირდაპირი ნეგატიური ზემოქმედების რისკი პრაქტიკულად არ არსებობს.

„გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-7 მუხლის მე-5 ნაწილის შესაბამისად, სკრინინგის განცხადება გამოქვეყნდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და დუშეთის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე. საზოგადოების მხრიდან აღნიშნულ საქმიანობასთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები არ ყოფილა წარმოდგენილი.

სკრინინგის პროცედურის შედეგად დადგნდა, რომ დუშეთის მუნიციპალიტეტში, ფშაველა ჰესის (2.9 მგვტ) ექსპლუატაციას, ადგილმდებარეობის, შესრულებული სარეკონსტრუქციო სამუშაოების სპეციფიკისა და მასშტაბის გათვალისწინებით გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედება არ ექნება.

ზემოაღნიშნული კრიტერიუმების გათვალისწინებით, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“-ს მე-7 მუხლის მე-6 ნაწილის და ამავე კოდექსის II დანართის 3 პუნქტის 3.8 ქვეპუნქტის საფუძველზე,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. მიღებულ იქნეს სკრინინგის გადაწყვეტილება, რომ დუშეთის მუნიციპალიტეტში, შპს „ფშაველას“, ფშაველა ჰესის ექსპლუატაცია არ დაექვემდებაროს გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას;
2. შპს „ფშაველა“ ვალდებულია საქართველოს კანონის „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-7 მუხლის მე-8 ნაწილის შესაბამისად უზრუნველყოს გარემოსდაცვითი ტექნიკური რეგლამენტით დადგენილი მოთხოვნებისა და გარემოსდაცვითი ნორმების დაცვა;
3. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „ფშაველას“;
4. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „ფშაველას“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
5. სკრინინგის გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში სკრინინგის გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და დუშეთის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ან/და წარმომადგენლობითი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე;
6. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი